

Державний університет
застосування наук
в Україні

ЦІПР
Української державної
академії вищої освіти

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ІННОВАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТРЕНДІВ ОСВІТЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ В ЕКОНОМІКУ ЗНАНЬ

30 жовтня – 10 грудня 2023 року

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЗВ'ЯЗКУ

ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО
НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації
з економічних наук

**ІННОВАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЯ
ЦИФРОВИХ ТРЕНДІВ ОСВІТЯНСЬКОГО
ПРОСТОРУ В ЕКОНОМІКУ ЗНАНЬ**

30 жовтня – 10 грудня 2023 року

Львів-Торунь
Ліга-Прес
2023

УДК [001.895+316.4.063.3]:004:37.014.54(062.552)
І 66

Організаційний комітет:

Мартинюк Олена Анатоліївна, докторка економічних наук, професорка кафедри менеджменту охорони здоров'я Одеського національного медичного університету; віце-президент ГО ДК «Партнер»; Амбасадор Ліги амбасадорів з фінансової грамотності в Фонді гарантування вкладів фізичних осіб; тренер-волонтер Національного проекту з Фінансової грамотності України.

Чукурна Олена Павлівна, докторка економічних наук, професорка кафедри менеджменту та маркетингу, декан факультету бізнесу та соціальних комунікацій Державного університету інтелектуальних технологій та зв'язку.

Князєва Олена Альбертівна, докторка економічних наук, професорка, завідувачка кафедри економіки та цифрового бізнесу Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку.

Лінгур Любов Миколаївна, кандидатка економічних наук, доцентка кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій Державного університету «Одеська політехніка».

Інновації та інтеграція цифрових трендів освітянського простору в економіку знань : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації з економічних наук, 30 жовтня – 10 грудня 2023 р. – Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2023. – 264 с.

ISBN 978-966-397-332-6

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Інновації та інтеграція цифрових трендів освітянського простору в економіку знань» (30 жовтня – 10 грудня 2023 року).

УДК [001.895+316.4.063.3]:004:37.014.54(062.552)

© Державний університет інтелектуальних технологій та зв'язку, 2023
ISBN 978-966-397-332-6 © Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2023

ЗМІСТ

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ MICROSOFT POWER BI В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ Акімова О.В.	10
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ Аніщенко Г.Ю.	13
ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE WORKSPACE У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ Аровіна М.П.	17
ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІКУ ТА СИСТЕМУ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД Бондар Ю.А.	20
ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СТУДЕНТІВ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПЕРЕХОДОМ НА ДИСТАНЦІЙНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ Бортник Т.І., Лементовська В.А.	24
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ Бутенко Т.А.	27
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ (ФІНАНСОВИЙ) ОБЛІК: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ Гайдучок Т.С.	31
ЦИФРОВІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ Гаркуша С.А.	34
ПОДОЛАННЯ ПЕРЕШКОД В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ Гетьман О.О.	37
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ Гіржева О.М.	39
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ MS OFFICE 365 Головко Л.С.	42

ЗМІСТОВНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ Грицуленко С.І.	45
СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ВПЛИВУ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ НА ДЕФОРМАЛІЗАЦІЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ Дехтяр Н.А.	49
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТИВНА РЕАЛЬНІСТЬ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ Домбровська Л.В.	54
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РУХУ ДО ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ Дяченко С.А., Соколова О.М.	58
IMPACT OF WAR ON PEOPLE'S LIVES Zharun Olena	62
РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОСТІ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТОЛОГА У СЬОГОДЕННІ Жук О.І.	66
ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ВІД ПРОЄКТУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ ПАСТКИ Жукова Л.М.	69
ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА Зайцева Л.О.	72
ВПЛИВ ЛОГІСТИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ НА СУЧАСНИЙ СВІТ Іванов Ю.В.	76
ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ Калугіна Н.А.	78
CYBERSECURITY IN NEOBANKS: NEW RISKS AND SOLUTIONS IN THE ERA OF GLOBAL DIGITAL TRANSFORMATION Karpiar Karina	81
ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНА СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧА Кирчата І.М.	83

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ: ОСНОВНІ ФОРМИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РОЗВИТКУ Кононенко-Житнухіна Л.Л.	86
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Корман І.І.	89
РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ КЕРІВНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ Костенко Р.В.	91
ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В ОСВІТІ: ІННОВАЦІЇ ТА ВИКЛИКИ Кравченко О.О.	93
ВЕБ-КВЕСТ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ТА ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Крачок Л.І.	96
ВІДСТЕЖЕННЯ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ Левчук К.О.	100
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ Ляшенко В.В.	103
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТА ТИПИ ЗВІТНОСТІ Макурін А.А.	107
ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ Макушок О.В.	111
ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ Малій О.Г.	115
РОЛЬ ОСВІТИ У ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА Малярчук О.В.	117

ЦИФРОВІ ОБЛКОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК ОСНОВА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ Маначинська Ю.А.	120
РОЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА Марущак С.М.	123
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ Мельник Т.Г.	126
ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ Михайленко О.Г.	130
ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» Назаренко І.М.	135
НАПРЯМИ Й МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ПРАКТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ІСНУВАННЯ УКРАЇНИ Наконечна Н.В.	139
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІ ТА НАУКОВІ ПРОЦЕСИ Немченко Т.А.	144
ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ МАГІСТРАНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ Ніколаєва О.Г.	147
ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ Олійник Т.Г.	151
ЦИФРОВА ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Оляднічук Н.В.	154

ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ВИЩУ ОСВІТУ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ Омельчак Г.В.	157
ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ Орлова А.А.	160
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ Пенькова О.Г.	165
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ: КЛЮЧ ДО УСПІХУ В ОСВІТЯНСЬКОМУ ПРОСТОРІ Пенюк В.О.	168
ПРО ОДИН З НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ Пернарівський О.В.	171
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ Підсосонна Я.Г.	173
РЕАЛІЗАЦІЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Побережець І.І., Харенко А.О.	176
ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ Пономарьова М.С., Золотарьова С.А.	179
ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ ПОБУДОВИ МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ ОБСЯГУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ Прокопович Л.Б.	182
ТЕХНОЛОГІЇ ВЕЛИКИХ ДАНИХ У ФОРМУВАННІ ОСВІТНІХ СИСТЕМ Проценко Н.М.	185
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНСЬКИХ ЗВО Пшенична М.В.	189

ЦИФРОВА ОСВІТА І РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ Романич І.Б.	193
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ Селезньова О.В.	196
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ Середа Н.М.	199
ПРИНЦИПИ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДАНИХ В КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН Сімаков К.І.	202
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Скуртол С.Д.	205
МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ СИТУАЦІЮ Соколюк С.Ю.	207
ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ОСВІТНІХ ПЛАТФОРМ Суворова С.Г., Назарко С.О.	210
ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПРОДУКТ В ОСВІТІ Табацкова Г.В.	213
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОПАНУВАННІ ПОДАТКОВИХ ДИСЦИПЛІН Томнюк Т.Л.	216
ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ Трушкіна Н.В.	218
ОБГРУНТУВАННЯ РИЗИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ Тупчій О.С.	222
ОСОБЛИВІСТЬ ІНТРАПРЕНЕРСТВА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ Урсакий Ю.А.	225

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬСТВА 5.0 Хитра О.В.	229
ІННОВАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТРЕНДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН Хмельюк А.В.	234
ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ Христенко О.А.	237
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ Цимбалюк Ю.А.	240
СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩУ ОСВІТУ Черевична Н.І.	243
ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕЙДІНГ-ПЛАТФОРМ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ Чижова Т.В.	246
РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ Чорновол А.О.	249
ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ Чудаєва І.Б.	252
РЕСУРСИ ПЛАТФОРМИ ДІЯ.ОСВІТА У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ» Шевченко І.Ю.	254
ЦИФРОВА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ Яріш О.В.	257
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНТЕРАКТИВНОМУ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ Ярмолівч О.І.	260

РОЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Марушак С.М.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної політики та безпеки
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Люди – головний актив економіки. Сукупність їх знань, досвіду, навичок – це людський капітал держави [1]. Сучасний етап розвитку світової економіки називають суспільством знань або економікою знань. На цьому етапі людський капітал та його розвиток визначає темпи інтелектуального і технічного прогресу та економічного зростання, є передумовою підвищення конкурентоспроможності національних економік [2, с. 177].

Не вся праця рівна. Якість та ефективність праці можна покращити підвищуючи рівень освіти, набуваючи досвіду, розвиваючи здібності. Ці якості найманих працівників мають економічну цінність для роботодавців і для економіки в цілому. за визначенням С. Фішера «Людський капітал є міра втіленої у людині здатності приносити дохід» [3]. Отже, людський капітал – це сукупність нематеріальних активів, які можна класифікувати як економічну цінність досвіду та навичок працівника. Це такі активи, як освіта, навчання, інтелект, навички, здоров'я та інші, які цінують роботодавці – лояльність, креативність, відповідальність [4].

Величина людського капіталу вимірюється величиною потенційного доходу, який він може приносити власнику. Витрати на здобуття освіти, кваліфікації, підготовку та перепідготовку, підтримку здоров'я тощо є інвестиціями в людський капітал.

Інвестиції в людський капітал – це всі цілеспрямовані витрати на розвиток людини в грошовій або іншій формі (на освіту, охорону здоров'я, мобільність), які сприяють підвищенню продуктивних здібностей, удосконаленню інтелектуального та професійного зростання людини, що приносить у майбутньому дохід як індивіду, так і суспільству в цілому. Формування людського капіталу – це процес створення продуктивних здібностей людини за допомогою інвестицій у конкретні процеси її життєдіяльності [2, с. 178]. Чим більше інвестиції у розвиток людського капіталу, тим більша продуктивність людської праці, доходи людини, її потреби як споживача, її роль як економічного

агента, а, відтак, розвиток людського капіталу – це здоровий шлях підвищення економічного зростання усієї країни [1].

Структура інвестицій у людський капітал важливою складовою включає витрати на освіту – загальну, спеціальну, формальну, неформальну, навчання за місцем роботи. Отже, освіту – це джерело майбутнього доходу, а інформація, знання і навички є важливими чинниками ефективного ринку праці, конкурентоспроможності та економічного розвитку [2, с. 179].

Зважаючи на зростаючу мінливість сучасного світу, для досягнення зазначеного ефекту від використання людського капіталу важливо, щоб наявні освітні та професійні навички працюючих відповідали існуючим потребам економіки. Відтак, освіта, в процесі якої людина набуває знання і навички, має не просто відповідати сучасним потребам суспільства та економіки, але випереджати їх.

Наразі ми є свідками інтенсивних змін у розвитку людського капіталу й технологій. За даними досліджень Всесвітнього економічного форуму, що до 2030 р. у світі доведеться перекваліфікувати більше 1 млрд осіб, оскільки робочі місця трансформуються в результаті четвертої промислової революції [1]. Основні тренди розвитку суспільства – штучний інтелект, хмарні технології, Big Data, діджиталізація, роботизація, автоматизація, віртуальна та доповнена реальність – визначають свої вимоги до знань, навичок, кваліфікації працюючих.

У 2018 р. в Україні була ухвалена Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр. [5]. Концепція ознаменувала початок руху у напрямку *Fourth Industrial Revolution*. В її рамках передбачається здійснення заходів щодо впровадження відповідних стимулів для цифровізації економіки, суспільної та соціальної сфер, усвідомлення наявних викликів та інструментів розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових компетенцій, а також визначаються критичні сфери та проекти цифровізації, стимулювання внутрішнього ринку виробництва, використання та споживання цифрових технологій [5].

Отже, цифровізація стосується всіх сфер нашого життя, в тому числі і освіти. В сучасному світі освіта будується на застосуванні цифрових технологій. Розвиток цифрових технологій дозволяє впроваджувати нові, більш ефективні, інноваційні освітні практики. Система освіти модернізується за рахунок упровадження цифрових технологій в освітній процес.

З іншого боку, прискорене впровадженням цифрових технологій вимагає від фахівців швидкого формування цифрових навичок. Уміння використовувати цифрові технології в роботі є необхідним для великої кількості професій. Таким чином, система вищої освіти має вирішувати паралельно дві важливі задачі – впровадження цифрових технологій в

освітній процес та навчання фахівців, готових їх використовувати в своїй професійній діяльності.

Успішним прикладом вирішення зазначених задач є реалізація проєкту «Діджиталізація економіки як елемент сталого розвитку України та Таджикистану» (DigEco) від програми Європейського Союзу «Erasmus+». Зокрема, за 3 роки в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова була реалізована масштабна програма з адаптації навчальних курсів Факультету економіки моря до вимог онлайн-середовища, всебічна діджиталізація та оновлення існуючих навчальних програм, доповнення їх новими курсами дисциплін – «Digital Business Models», «Digital Performance in Business and Economics», «Design thinking» та ін. [6]. Для освоєння новітніх освітніх технологій була створена спеціалізована лабораторія, оснащена новою комп'ютерною технікою та спеціальними комп'ютерними програмами. В рамках проєкту проходило навчання викладачів та студентів новим технологіям, лекції, семінари, конференції, конкурси, наприклад, конкурс студентських наукових проєктів «Інноваційні навички 21 століття, орієнтовані на ENTROCOMP», проводилися наукові дослідження тощо, співпраця з іншими ЗВО – учасниками проєкту, університетами Литви, Словенії, Німеччини, організаціями, що представляли середній та великий бізнес.

Як результат, проєкт «DigEco» став визначною віхою для Національного університету кораблебудування у масштабній справі адаптації навчання студентів до нових вимог сьогодення. Цифрові технології наразі є обов'язковим елементом навчального процесу, а студенти успішно засвоюють знання та відпрацьовують цифрові компетентності, які відповідають сучасним вимогам ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Важливість розвитку людського капіталу у сучасному світі. Якою має бути стратегія України. Український Інститут Майбутнього (UIFuture) : веб-сайт. URL: <http://surl.li/fwhon>

2. Концепція «Індустрія 4.0»: проблеми впровадження і окремі правові аспекти її реалізації в Україні : монографія / [С.М. Білоусов, І.В. Борисов та ін.]; за ред. С.В. Глібка. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 200 с.

3. Рябчук О.Г., Гожуловський С.С. Особливості розвитку людського капіталу як основного фактора зростання економіки України. *Економічний вісник*. 2020. Вип. 4. С. 182–192.

4. Людський капітал. Фінансова енциклопедія : веб-сайт. URL: <http://surl.li/obmgk>

5. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки : схвал. розпорядж. Каб. Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 16. Ст. 560.

6. Digitalization of economic as an element of sustainable development of Ukraine and Tajikistan. DigEco-NUOS : веб-сайт. URL: <https://digeco.nuos.edu.ua/>